

РЕЦЕНЗИЯ

От **проф. Николай Емилов Попов**, дн, от катедра „Теория и методика на кинезитерапията” при факултет „Обществено здраве, здравни грижи и туризъм” на Национална спортна академия „Васил Левски” – София, определен за член на научно жури във връзка със защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“, със заповед № 1160/24.06.2024 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

ОТНОСНО: Дисертационен труд на **Назифе Сабри Бекир**, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Кинезитерапия” при факултет „Обществено здраве, здравни грижи и спорт” на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, на тема: „**Специфика на кинезитерапията след артроскопия на лакътна става**”, за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 7.4. „Обществено здраве”. Научен ръководител – доц. Любомира Саздова, доктор.

Представеният от докторант Назифе Бекир дисертационен труд проучва актуален за съвременната мускулно-скелетната физиотерапия проблем. Артроскопски асистирани хирургични интервенции в областта на лакътя навлизат все повече в лечебната практика и следоперативната физиотерапия трябва да бъде съобразявана с произтичащата от този тип лечение специфика. Затова изследванията в тази насока имат своята логична обосновка и темата на дисертационния труд би могла да бъде възприета като актуална и с изразено научно и практическо значение.

Представеният от докторантката труд е в стандартните граници като обем. Развита е върху 137 стандартни машинописни страници и още 12 страници с приложения. Онагледен е с 16 фигури, 60 таблици и 6 диаграми, схеми и комплекси по кинезитерапия. Има 6 приложения, в които са представени използваните декларации, карти за функционално изследване и комплекс за самостоятелно упражняване .

Дисертацията има необходимата стандартна структура и пропорции, произтичащи от препоръките и изискванията за трудове от този род. Съдържа пет основни раздела - литературен обзор, методология на изследването, организация и методика на провеждане на научния експеримент, резултати от лечението на пациентите и дискусия.

Литературният обзор е пълноценен. Базиран е на информация от 200 литературни източника (31 на кирилица и 169 на латиница) и 6 интернет сайта.

Източниците са подбрани правилно и дават актуална информация по разглеждания научен проблем. Той е дискутиран задълбочено, като са анализирани анатомичните, кинезиологичните и патокинезиологичните характеристики на лакътния комплекс, клиничните характеристики на артроскопски-асистираното хирургично лечение и литературните данни за следоперативна физиотерапия. Авторите са цитирани прецизно. Критичният авторски анализ е вплетен умело в изложението, без да се натрапва. В целия раздел, както и в останалата част от дисертацията, личи прецизност на изложението и подбора на терминология. Материалът е поднесен професионално и едновременно ясно, което го прави лесен за възприемане. Като цяло съвременният, пълноценен и критично представен, в този раздел, системен литературен обзор може определено да бъде изтъкнат като приносен момент в дисертацията. Той завършва с уместно и произтичащо от дискутираните теми обобщение, което изгражда логичен фундамент за развитието на последващите раздели.

След литературния обзор е представена работна хипотеза. Тя е правилно формулирана, кратка и ясна, и произтича от представения литературен обзор. Очакванията са, че прилагането на съвременна кинезитерапевтична програма от лечебни упражнения с еластична лента и Пилатес-машини, както и мобилизационно въздействие по Мълиган, ще фасилитира значително функционално-възстановителния процес при пациенти с артроскопски-асистирано хирургично лечение на хронични дисфункции в лакътния комплекс.

Целта на изследването е правилно дефинирана. Задачите (пет) са формулирани конкретно и са напълно реализирани.

Контингентът изследвани лица включва 12 пациенти, страдащи от хронични лакътни контрактури и латерален епикондилит, повечето от които мъже. Представени са подходящи критерии за включване и изключване от изследването.

Използвани са съвременни стандартни методи за функционално изследване, които напълно покриват възможностите за пълноценно диагностициране и проследяване на пациенти с такъв род оплаквания. Методите са описани детайлно и пълноценно, като са подходящо илюстрирани.

За статистическа обработка на получените данни са използвани съвременни методи на сравнителен, вариационен, алтернативен и корелационен анализ, което е предпоставка за достоверност на проучването.

Разработената методика на кинезитерапия е пълноценно описана и детайлно представена. Освен върху прилагане на индивидуална терапия е акцентирана и върху обучение на пациента и усвояване на програма за домашна рехабилитация. Терапевтичният подход е разделен на три периода. Целите, задачите и използваните средства са правилно определени и подбрани.

Терапевтичните упражнения и цялостната физиотерапевтична програма са детайлно и пълноценно описани. Представени са в схеми и комплекси.

Получените функционални резултати са представени пълноценно и нагледно. Статистическият анализ е прецизен и задълбочен. Проличава умението на докторанта да интерпретира научно установените факти. Онагледяването е пълноценно и дава ясна информация на читателя. Обсъждането, представено в края на раздела, е професионално и задълбочено. То дава цялостния облик и оформя есенцията на дисертационния труд. Дискусията е задълбочена. Представени са и функционални резултати, публикувани от други автори. Анализирани са и късни резултати от функционални изследвания.

Изводите са 6. Те са правилно формулирани и произтичат от получените в хода на научното изследване резултати. Последвани са от препоръки, които са уместни и с практическо значение.

Приложени са доказателства за три публикации в научния печат, по темата на дисертационния труд.

Научни приноси

Както се спомена по-горе, приносни моменти, на първо място могат да бъдат открити в пълноценния и критичен системен литературен обзор, в описанието на използваните методи за изследване и приложената кинезитерапевтична методика, както и в изследователско-аналитичната част на дисертационния труд. Те разширяват и актуализират научните познания в областта на физиотерапията.

Като основни научни приноси се очертават:

Теоретични:

Направен е системен обзор на съвременните литературни данни в разглежданата област.

Практически:

Разработена и апробирана в практиката е системна методика за функционално изследване и проследяване на следоперативното функционално възстановяване при пациенти след артоскопски-асистирани интервенции в лакътната област.

Разработена и апробирана в практиката е съвременна методика на кинезитерапия, акцентирана върху съчетаването на лечебни упражнения, мануална терапия и обучение на пациента.

Изследвани и анализирани са функционални резултати, очертаващи достоверно влиянието и възможностите на физиотерапията при артроскопски-асистираното хирургично лечение на пациенти с лакътни дисфункции.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение, представеният от Назифе Сабри Бекир за защита дисертационен труд, представлява задълбочена научна разработка, с авторски принос в теоретичната и лечебно-практическата области на кинезитерапията. Имайки предвид актуално избраната тема, широката литературна осведоменост, правилната постановка на проучванията, компетентното използване на разнообразни съвременни методи на изследване и средства за функционално възстановяване, както и безспорните лечебно-приложни приноси на дисертацията, предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 7.4. Обществено здраве, на Назифе Сабри Бекир.

София

Изготвил:

02.08.2024

/проф. Н. Попов, дн/

REVIEW

From prof. Nikolay E. Popov, PhD, DSc, Dept. „Theory and methods of kinezitherapy”, faculty of „Public health, health care and tourism”, National sports academy „Vasil Levski” - Sofia

CONCERNING: Dissertation paper of Nazife Sabri Bekir, PhD student in dept. of „Kinezitherapy”, faculty of „Public health, health care and sports”, South-west university „Neofit Rilski” – Blagoevgrad. Subject: „Specification of the physical therapy after elbow arthroscopy”, for awarding PhD - scientific and educational degree in professional field 7.4. „Public health”. Scientific supervisor assoc. prof. Lyubomira Sazdova, PhD.

The presentation by Nazife Sabri Bekir, scientific material investigating a very common problem in muscle-skeletal physical therapy. The arthroscopically assisted surgical interventions in the elbow region become very common nowadays and the physical therapy should follow this. That’s why the investigations in this area have their logical basement and the thesis of the dissertation could be accepted as up to date, actual and with significant scientific and practical importance.

The volume of the presented from Nazife Sabri Bekir, dissertation paper is enough for those kinds of scientific papers. It contains 137 standard type-written pages and an additional 12 pages with appendixes. It is presented with 16 figures, 60 tables and 6 graphics, schemes, and complexes for physical therapy. There are 6 appendixes, which contain declaration forms, charts for functional assessment and complex of exercises for individual training.

The structure of the dissertation is consistent with the recommendations and requirements of those kinds of scientific works. It contains five main chapters - review of the literature, methodology of the investigation, organization and methods for the scientific research, results, and discussion.

The volume of the systematic review is enough. The bibliography includes 200 literary sources (31 on Cyrillic and 169 on Latin alphabet) and 6 internet sources. The scientific sources have been chosen properly and provide contemporary information in the field of the scientific topic. The scientific problem has been analyzed deeply, discussing the anatomical, kinesiological and patokineziological characteristics of the elbow, the clinical characteristics of the arthroscopically assisted surgical interventions in the elbow, and the literature data for the post-surgical physiotherapy. The authors have been properly cited. The critical analysis corresponds skillfully with the references. In the whole chapter could be find precision of the presentation and the text

arrangement is in extremely high level. This chapter alone has significant contributions. It finished with logical and related to the discussion conclusion, which develops a solid basis for the development of the next chapter.

Based on the systematic review, a respective working hypothesis has been developed. The expectations have been related with the thesis, that the application of contemporary physical therapy program of therapeutic exercises with elastic tube and Pilates-devices, and mobilization with movement will beneficially facilitate the functional recovery of patients after arthroscopically assisted surgical treatment of chronic elbow dysfunction.

The aim of the study is well defined. The tasks (5) are correctly defined and completely realised.

The material of the study includes 12 cases, suffering from chronic elbow contractures and lateral epicondylitis, most of them male. An in-detail characteristic of the objects, with flier criteria for inclusion, has been made.

Standard methods for functional assessment, which cover fully the possibilities for effective diagnostics and investigation of the patients with that kind of complaints. The methods for functional assessment are fully described and appropriately illustrated.

Methods for comparative, variation, alternative and correlation analysis have been used.

The applied original methods for physical therapy were well described and in detail presented. It has been aimed both at individual therapy and onto the patient education for home exercises. The therapeutic approach has been divided into three parts. The aims and trends are exactly selected. The therapeutic exercises and the whole physiotherapy program are in detail and completely described. They are presented schematically.

The analysis of the presented functional results is precise and in depth. The ability of the author to interpret the scientific facts has been seen in the presentation. The statistical analysis has been made precisely and the presented results are maximum objective. The presentation is complete and provides clear information for the reader. This gives the whole appearance and forms the essence of the dissertation. Comparison with the results published in the scientific literature has been presented. Late results have been also analyzed.

The conclusions are 6. They are well formulated and related to the presented in the study functional results. The recommendations are appropriate and with an outlined practical sense.

Evidence for 3 scientific publications in the scientific literature, with the topic of the dissertation, have been applied.

Scientific contributions

As has been mentioned above, contributive characteristics could be found in the systematic review of the literature, the description of the original physiotherapy method and in the investigational part of the dissertation. They enrich and make up to date the scientific knowledge in the field of the arthroscopically assisted surgical treatment of chronic elbow dysfunction.

As main scientific contributions could be point out:

Theoretical:

A systematic review of the literature data in the field of the scientific topic has been made.

Practical:

A systematic methodology for functional assessment and post-surgical follow up of patients with arthroscopically-assisted surgical intervention of the elbow has been developed and used.

An original method of physiotherapy for combination of therapeutic exercises, manual therapy and patient education has been developed and used in practice.

Functional results concerning the benefit of physical therapy for the functional abilities after arthroscopically assisted surgical treatment of patients with chronic elbow dysfunction have been studied and analyzed.

Conclusion

In conclusion the presented dissertational paper by Nazife Sabri Bekir, is an in-depth study, with original contributions in the scientific and practical field of physical therapy. Foreseeing the contemporary topic, the broad literature knowledge's, the correct methodology of the investigation, the competent use of contemporary methods of assessment and therapeutic exercises and undoubtedly applied contributions of the dissertation, I propose the members of the scientific jury to vote positively for Nazife Sabri Bekir to be awarded as PhD educational and scientific degree in the professional field 7.4 Public health, specialty of Physiotherapy.

Sofia

02.08.2024

/prof. N.E. Popov, PhD, DSc/